

โครงการวิจัยแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มผู้พิการโดยการมีส่วนร่วม
บ้านแม่ตาหลวง หมู่ ๑ และบ้านแม่ตาใน หมู่ ๖ ตำบลปงดอน อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง
กิจกรรมที่ ๑ เวทีประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์และแนวทางในการดำเนินงานร่วมกับชุมชน
วันที่ ๒๐ เดือน มิถุนายน พ.ศ.๒๕๕๗

สถานที่ ศาลาเอนกประสงค์ วัดแม่ตาใน ตำบลปงดอน อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง

วัตถุประสงค์การประชุม

๑. เพื่อสร้างความเข้าใจกับพื้นที่
๒. เพื่อเตรียมความพร้อมทีมคณะทำงาน นักวิจัยชุมชนและหน่วยงานต่างๆ
๓. กำหนดบทบาทหน้าที่การทำงานวิจัย
๔. เพื่อค้นหาวิธีการในการประเมินผลของกระบวนการทั้งก่อนและหลังการดำเนินงาน

๑. รายละเอียดของกิจกรรม

- ผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย (ระบุจำนวนผู้เข้าร่วมประชุม) ๙๒ คน
- ตัวแทนจากศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จำนวน ๓ คน
 - ตัวแทนจากผู้นำชุมชนตำบลปงดอน จำนวน ๔ คน
 - ตัวแทนจาก อบต.ปงดอน จำนวน ๒ คน
 - ตัวแทนจาก รพ.สต.ปงดอน จำนวน ๑ คน
 - ตัวแทนจากกลุ่มคนพิการและผู้ดูแล จำนวน ๖๓ คน
 - ตัวแทนจากสำนักงาน กศน.จังหวัดลำปาง จำนวน ๒ คน
 - ทีมนักวิจัย จำนวน ๒๒ คน

๒. การหารือ/จัดกระบวนการ

ประเด็นที่หารือในเวที

๑. ทีมวิจัยเล่าความเป็นมาของทำงานวิจัยในครั้งนี้
๒. กล่าววัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรม และสร้างความเข้าใจในการการทำวิจัยให้กลุ่มเป้าหมายในชุมชนได้รับทราบ
๓. แนะนำทีมงานวิจัย และกล่าวความรู้สึกต่องานวิจัยในครั้งนี้
๔. ให้กลุ่มผู้พิการในชุมชนร่วมกันบอกความรู้สึกในการมีส่วนร่วมในงานของตนเอง

ข้อมูล/ข้อสรุปจากการจัดกิจกรรม (เชิงบรรยาย)

ช่วงที่แรก ตัวแทนทีมวิจัย นายประกาศิต หน้าขาว ครู กศน.อำเภอแจ้ห่ม กล่าวความเป็นมาของโครงการวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้ **จุดเริ่มต้น** ของงานวิจัยนี้เริ่มจาก ผอ.อำเภอ ช่างเกวียน มีความคิด และความต้องการที่จะให้มีโครงการวิจัยสักอย่างหนึ่ง ในพื้นที่ อ.แจ้ห่ม จึงได้ติดต่อและประสานกับทาง สกว.ลำปาง ถึงความเป็นไปได้ที่จะทำการวิจัยในพื้นที่ อ.แจ้ห่ม และ สกว.ลำปาง ก็ให้คำแนะนำ การสนับสนุน และให้คำชี้แนะ ในขั้นตอนการที่จะทำโครงการวิจัย การดำเนินงานก่อนเขียนโครงการ มีการจัดอบรมบุคลากรเรื่อง หัวใจกระบวนการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม ในวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๖ (ช่วงเช้า) ณ กศน.อำเภอแจ้ห่ม โดยมีวิทยากรจากสำนักงาน กศน.จังหวัดลำปาง และทีม กศน.อ.แจ้ห่ม ลงพื้นที่ครั้งที่ ๑ เพื่อเก็บข้อมูลหมู่บ้านเป้าหมาย (ช่วงบ่าย) ณ ศาลาหมู่บ้าน บ้านใหม่สามัคคี ต.แม่สุก และ ทีม กศน.อ.แจ้ห่ม ลงพื้นที่ครั้งที่ ๒ เพื่อเก็บข้อมูลหมู่บ้านเป้าหมาย วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๖ ณ บ้านผู้ใหญ่บ้านใหม่สามัคคี ต.แม่สุก แต่ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ คือ หนี้สิน รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ปัญหาทางการเกษตร เช่น ต้นทุนการผลิตสูง อันตรายจากสารเคมี สภาพภูมิอากาศ ฯลฯ แต่คนพิการยังขาดการได้รับความช่วยเหลือ จนกลายเป็นภาระของครอบครัวและสังคม ทำให้ทีมงานคิดว่าปัญหาดังกล่าวควรได้รับการช่วยเหลือหรือแก้ไขเร่งด่วน จึงตัดสินใจเลือกกลุ่มเป้าหมายคนพิการ เป็นกลุ่มเป้าหมายในการที่จะทำงานวิจัยในครั้งนี้ จึงได้ดำเนินการลงพื้นที่ **ครั้งที่ ๓** ทีม กศน.อ.แจ้ห่ม ร่วมกับทีมวิจัยจาก สกว.ลำปาง เก็บข้อมูลกลุ่มเป้าหมายเฉพาะคนพิการและผู้ดูแล ในวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๖ บ้านผู้ใหญ่บ้านใหม่สามัคคี ต.แม่สุก แต่การลงพื้นที่ในครั้งนี้พบปัญหา คือ

- กลุ่มคนพิการและผู้ดูแลมาร่วมน้อยมาก มีประมาณ ๕ คน
- ไม่ค่อยได้รับความร่วมมือจากผู้นำเท่าที่ควร

ทีมงาน กศน.อ.แจ้ห่ม จึงได้ประชุมหารือร่วมกันผลจากการหารือมีมติให้มีการเปลี่ยนพื้นที่เป้าหมายใหม่ เป็นกลุ่มคนพิการ บ้านแม่ตาหลวง หมู่ที่ ๑ บ้านแม่ตาใน หมู่ ๖ ต.ปงดอน หลังจากนั้นได้ลงพื้นที่ครั้งที่ ๔ เก็บข้อมูลกลุ่มเป้าหมายคนพิการและผู้ดูแล ในวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๖ ณ ศาลาหมู่บ้าน บ้านแม่ตาหลวง หมู่ที่ ๑ ต.ปงดอน ทีม กศน.อ.แจ้ห่ม และ ทีม สกว.ลำปาง ลงพื้นที่ครั้งที่ ๕ เก็บข้อมูลกลุ่มเป้าหมายคนพิการและผู้ดูแล โดยได้รับการสนับสนุนจาก กำนัน ,ผู้ใหญ่บ้าน ,เจ้าหน้าที่จาก อบต. และเจ้าหน้าที่จาก รพ.สต. ตำบลปงดอน ตั้งทีมทีมวิจัย และร่วมกันวางแผนเขียนโครงร่างงานวิจัยเพื่อเตรียมเสนอ คณะกรรมการ สกว.

การหาแหล่งข้อมูล ความรู้ ระหว่างการเขียนโครงร่างงานวิจัยชุมชน ณ โรงเรียนบ้านแม่ตาใน(เก่า)หมู่ที่ ๖ ต.ปงดอน ในระหว่างการเขียนโครงร่างงานวิจัย ทีมวิจัยได้ศึกษาเรียนรู้การ เก็บข้อมูลต่างๆ เพื่อให้ประกอบการเขียนโครงร่างงานวิจัย โดยร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

- ร่วมเวทีสรุปการวิจัยรูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๖ ณ บ้านฮวก หมู่ ๓ ตำบลภูซาง อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา
- ร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ “การบริหารจัดการโครงการ Project Management” วันที่ ๒๘ – ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ณ บ้านกลางดอยริสอร์ท อ. หางดง จ. เชียงใหม่
- ร่วมเวที “๖ วัสสา วิจัยะท้องถิ่น วิชาการรับใช้สังคมสู่การใช้ประโยชน์ทางการศึกษา” วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ณ อาคารบริหารธุรกิจ ม. เนชั่น ลำปาง

ทีมวิจัยได้ค้นคว้าความรู้ที่ได้จากการร่วมกิจกรรมดังกล่าว มาเป็นแนวทางการเขียนโครงร่างงานวิจัยขึ้น โดยได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากทีมวิจัย สกว.ลำปาง จนกระทั่งเกิดงานวิจัยเรื่อง “แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มผู้พิการโดยมีส่วนร่วมบ้านแม่ตาหลวง หมู่ ๑ และบ้านแม่ตาใน หมู่ ๖ ตำบลปงดอน อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง”

ตัวแทนทีมวิจัย กล่าววัตถุประสงค์ในการทำวิจัยในครั้งนี้ เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับกลุ่มผู้พิการและผู้ดูแลในพื้นที่เป้าหมาย ซึ่งวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ คือ ๑. ศึกษา ทบทวน การจัดกระบวนการเรียนรู้แก่คนพิการที่ผ่านมาตั้งแต่อดีต-ปัจจุบัน ๒. เพื่อค้นหาแนวทางกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับคนพิการ บ้านแม่ตาหลวง หมู่ ๑ และบ้านตาใน หมู่ ๖ อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง

ช่วงที่สอง เป็นการสอบถามความรู้สึกของคนพิการ และผู้ดูแลคนพิการต่อการดำเนินงานวิจัย โดยเริ่มจาก คุณบุชา ชัยรุ่งเรือง พี่เลี้ยงจากศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ได้ทำกิจกรรมสนทนาร่วมกับกลุ่มคนพิการในกิจกรรม กรรไกร ไซ่ ผ้าไหม จากนั้น คุณบุชา ชัยรุ่งเรือง ได้แบ่งกลุ่มคนพิการ และผู้ดูแลออกเป็น ๖ กลุ่ม โดยให้คณะครู กศน. อำเภอแจ้ห่ม เข้าประจำในแต่ละกลุ่มเพื่อเป็นที่เลี้ยงประจำกลุ่ม จากนั้นคุณนภาพร งามสม พี่เลี้ยงจากศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ได้ตั้งคำถามเพื่อถามคนพิการ และผู้ดูแลคนพิการว่า “ท่านมีความรู้สึกอย่างไรในการลุกขึ้นมาแก้ไขปัญหาของตนเอง” โดยให้แต่ละกลุ่มช่วยกันระดมความคิดภายในกลุ่ม และได้ข้อมูลดังนี้ ตัวแทนผู้พิการ ผู้ดูแล และผู้นำชุมชน กล่าวว่ารู้สึกดีใจที่มีหน่วยงานเข้ามาให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในพื้นที่ ให้บุคคลเหล่านี้ได้ลุกขึ้นมาทำงานเพื่อพัฒนาตนเอง ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในการมีส่วนร่วมในงานวิจัยดังกล่าว รู้สึกดีใจที่ไม่ถูกสังคมทอดทิ้ง และพร้อมที่จะพัฒนาตนเองเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้

ซึ่งผู้พิการได้ร่วมกลุ่มบอกความรู้สึกของตนที่ได้ลุกขึ้นมาทำงานของตนเอง และนำเสนอ ดังนี้

- รู้สึกดีใจที่ได้รับความช่วยเหลือ สามารถนำไปบอกต่อคนพิการคนอื่น ๆ ได้
- มีความภูมิใจ และต้องการเน้นการเสริมสร้างด้านความรู้
- ขอขอบคุณหน่วยงานต่างๆที่เข้ามาสนับสนุน
- มีความภาคภูมิใจ และพร้อมที่จะสู้

- เป็นสิ่งที่ดี ที่ไม่ทอดทิ้งกลุ่มผู้พิการ และให้โอกาส ให้สิทธิ และให้การเรียนรู้ ความต้องการของผู้พิการในชุมชน
- ต้องการอาชีพเสริม สร้างรายได้ให้กับตนเอง ซึ่งเป็นอาชีพที่มีอยู่แล้วในชุมชน เช่น การปั่นฝ้าย การปลูกผัก การเลี้ยงไก่ ขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละบุคคล ซึ่งแต่ละคนมีความถนัดแตกต่างกันออกไป
- ต้องการตลาดรองรับสินค้าที่ทำขึ้นในชุมชน เพื่อให้ผู้พิการมีรายได้
- ต้องการองค์ความรู้ ที่สามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อลดค่าใช้จ่าย และต่อยอดการทำอาชีพของตนเองได้

□ ปัญหาและอุปสรรค

- วิธีการเข้าถึงผู้พิการที่ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ (หรือที่เรียกว่า ผู้พิการติดเตียง) ยังไม่มีแนวทางในการเข้าถึงผู้พิการในกลุ่มนี้ ซึ่งในกิจกรรมครั้งนี้ผู้ดูแลได้เดินทางมาร่วม ซึ่งบางครั้งอาจมีปัญหาในการนำไปประสานงานต่อซึ่ง บางกรณีอาจยากต่อการเข้าใจ

- การจับประเด็นของทีมนักวิจัย การจับประเด็นเพื่อนำมาวิเคราะห์มีความเข้าใจยาก ทีมวิจัยจำเป็นต้องฝึกการจับประเด็น และทำความเข้าใจในการจัดกิจกรรมในภาพรวมก่อน ว่าต้องการอะไรในการจัดกิจกรรมในแต่ละครั้ง

□ กิจกรรมที่จะทำต่อไป

เวทีการสืบค้นประเด็นปัญหาและข้อมูลความสัมพันธ์ของผู้พิการกับผู้เกี่ยวข้อง รวมถึงการคัดแยกประเภทของ คนพิการ เพื่อร่วมกันวางแผนหาวิธี การคัดแยกประเภทคนพิการให้เหมาะสมกับกิจกรรมที่จะช่วยเหลือ ณ ห้องประชุม กศน.อำเภอแจ้ห่ม ในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๗

ภาพประกอบการจัดเวทีที่ ๑ วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๗

.....
(นางสาวจรรุณท์ บัวเหลือง)
ผู้บันทึกการประชุม
๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๗

